

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาครูและโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาให้เป็นโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ใช้และกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ดำเนินงานในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การดำเนินงานตามโครงการระยะที่ 2 คือ การพัฒนาครูและโรงเรียนในสู่เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

ประชากรและกรณีศึกษา

เป้าหมายหลักของการวิจัยนี้เป็นการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อศึกษาและพัฒนาโรงเรียน เครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีมาตรฐานของโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู กรณีโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาครูและโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูครั้งนี้ เป็นการดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา โดยในแต่ละระยะได้นำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามหลักการและขั้นตอนของเคมมิส และแมคแทกการ์ท (Kemmis McTaggart, 1990) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติและการติดตามผล และการสะท้อนผล มาประยุกต์เป็นวิธีการดำเนินการสำหรับการมีส่วนร่วมนั้น หมายถึง การประชุมร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอนของคณะนักวิจัย กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย เป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 ขั้นทบทวนสร้างความเข้าใจการวิจัยและพัฒนาระยะที่ 2 พ.ศ. 2548 – 2549

1.1 ขั้นวางแผน โดยวิธีการทบทวนสร้างความเข้าใจ คณะนักวิจัยหลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชและนักวิจัยของโรงเรียน ร่วมสร้างความเข้าใจ กรอบงานวิจัย

ของทุกฝ่ายให้สอดคล้องตรงกัน ทั้งแนวคิดที่สำคัญและกระบวนการวิจัยที่ใช้ ประเด็นที่ทำความเข้าใจ คือ 1.1) สรุปผลการดำเนินงานการวิจัยและการพัฒนาครูและโรงเรียนเครือข่ายระยะที่ 1 ปีการศึกษา 2546 – 2547 1.2) บทบาทการมีส่วนร่วมในการผลิตและพัฒนาครูของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 1.3) แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง และการวิจัยชั้นเรียน 1.4) หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิตสถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2546 ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 1.5) แนวคิดและกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ 1.6) แนวคิดและกระบวนการวิจัยและพัฒนาและ 1.7) กรอบและกระบวนการวิจัยตามโครงการ ซึ่งการทบทวนสร้างความเข้าใจนี้จะเป็นการพัฒนาคณบดีวิจัยให้มีความพร้อมในการทำวิจัยและรองรับการจัดการเรียนการสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต พุทธศักราช 2546

1.2 ขั้นปฏิบัติการและสังเกต คณบดีวิจัยทบทวนวิธีการและเครื่องมือที่กำหนดมาศึกษาวิเคราะห์ วางแผนจัดเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูและโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพ

1.3 ขั้นสะท้อนผล / ปรับปรุง คณบดีวิจัยร่วมกันพิจารณาความคิดความเข้าใจกรอบแนวคิดในการวิจัย เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพที่จัดทำขึ้น สรุปผลการดำเนินการวิจัยและพัฒนาระยะที่ 1 พ.ศ. 2546 – 2547 มีความเหมาะสม มีจุดแข็ง จุดอ่อน เพียงใด และกำหนดวิธีการปรับปรุงพัฒนาอย่างไร

ระยะที่ 2 การพัฒนาครูและโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพ

ครู แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. การจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนพัฒนาครูและโรงเรียน

1.1 ขั้นวางแผนโดยวิธีการ 1) การประเมินบริบทของโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม โดยใช้เครื่องมือแบบสำรวจบริบทตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูตามตัวบ่งชี้และระดับการประเมินที่กำหนดไว้ เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และมาตรฐานของโรงเรียน

1.2 ขั้นปฏิบัติและสังเกต คณบดีวิจัยโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคมนำผลการประเมินบริบทของโรงเรียนมาพิจารณา กำหนดกลยุทธ์ และจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนตามลำดับ

1.3 ขั้นสะท้อนผล / ปรับปรุง คณะนักวิจัยร่วมกันพิจารณาบริบทของโรงเรียนแผนกกลยุทธ์ แผนพัฒนาโรงเรียน ผลการดำเนินงานในด้านกระบวนการทำงานและผลผลิต

2. การอบรมและพัฒนาครูในโรงเรียน

2.1 ขั้นวางแผน คณะนักวิจัยโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม ร่วมกับผู้บริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาครูและโรงเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานด้านวิชาการ กำหนดวันเวลาที่จัดอบรม ปฏิบัติการวิทยากรสถานที่ การวัดประเมินผล โดยกำหนดให้ครูทุกคนของโรงเรียนเข้าร่วม

2.2 ขั้นปฏิบัติการและสังเกต คณะวิจัยจัดประชุมอบรมปฏิบัติการตามวันที่กำหนดประเมินผลการอบรม และติดตามความก้าวหน้า

2.3 ขั้นสะท้อนผล / ปรับปรุง คณะนักวิจัยร่วมกันพิจารณาผลจากการประชุม ผลการดำเนินงาน ประเมินความก้าวหน้า / การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน และสะท้อนบทเรียนที่ได้รับจากการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสำรวจบริบทของโรงเรียน เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาครูและโรงเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำประเด็นสำรวจ 60 ข้อ ผลการสำรวจมี 3 ระดับ คือ มี / ปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ มี / ปฏิบัติไม่ได้ตามเกณฑ์ และ ไม่มี / ไม่ได้ปฏิบัติ จัดเก็บข้อมูลโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากกลุ่มผู้บริหารและคณะครูกลุ่มสาระ / หมวดวิชาต่างๆ ในโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล 2 วิธี ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสำรวจบริบทโรงเรียน โดยหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสังเกต การตรวจสอบผลผลิต

ชิ้นงาน ในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

เกณฑ์ระดับคุณภาพของโรงเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะนักวิจัยได้ศึกษาและรับฟังข้อเสนอแนะของคณะนักวิจัย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้ร่วมกันพิจารณาและกำหนดเกณฑ์ระดับคุณภาพของโรงเรียน โดยพิจารณาเฉพาะค่าร้อยละของการมีและปฏิบัติได้ตามเกณฑ์เท่านั้น กำหนดเกณฑ์โดยการเทียบเคียงมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานมาตรฐานและรับรองคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คุณภาพระดับดี	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	75 - 100
คุณภาพระดับพอใช้	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	60 - 74.99
คุณภาพระดับปรับปรุง	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	0 - 59.99